

GRONDSLAGEN FINANCIEEL BOEKHOUDEN

GRONDSLAGEN FINANCIËEL BOEKHOUDEN

Ann Gaeremynck
Alexandra Van den Abbeele
Marleen Willekens

Grondslagen financieel boekhouden

Ann Gaeremynck, Alexandra Van den Abbeele en Marleen Willekens

© 2017 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-0873-1
D/2017/7849/108
NUR 786

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Inhoud

DEEL I.

HET BOEKHOUDKUNDIG PROCES

HOOFDSTUK 1. BOEKHOUDEN: DEFINITIE EN SITUERING 3

1	Inleiding	4
2	Boekhouden gedefinieerd	4
3	Het nut van boekhouden en boekhoudkundige informatie	4
3.1	Interne beslissingsnemers: het management	5
3.2	Externe beslissingsnemers	5
4	Financieel boekhouden versus beleidsboekhouden	5
5	Boekhoudprincipes en wetgevend kader	6
5.1	Boekhoudprincipes	7
5.1.1	Principes met betrekking tot de fundamenteën van boekhouding	7
5.1.2	Principes met betrekking tot de waarderingsregels	8
5.2	Accountingstandaarden en wetgevend kader	9

HOOFDSTUK 2. BASISASPECTEN VAN FINANCIIEEL BOEKHOUDEN: DUBBEL BOEKHOUDEN, BALANS EN RESULTATENREKENING. 11

1	Inleiding	12
2	Balans	12
2.1	Activa	13
2.2	Passiva	13

2.3	Wettelijk schema van de balans in de statutaire Belgische jaarrekening	14
2.3.1	De hoofdrubrieken van de balans	14
3	Effect van transacties op de balans.	17
4	De resultatenrekening	22
HOOFDSTUK 3. HET BOEKEN VAN TRANSACTIES IN HET JOURNAAL EN HET GROOTBOEK		25
1	Inleiding.	26
2	De rekening en het verband met de balans	26
3	Geïntegreerd voorbeeld: KDR Consultancy	28
4	Regels voor het debiteren en crediteren van individuele rekeningen.	30
5	Het boeken van transacties	31
5.1	Het boeken van transacties van KDR Consultancy uit de operationele cyclus	31
5.2	Het boeken van transacties van KDR Consultancy uit de investeringscyclus	39
5.3	Het boeken van transacties van KDR Consultancy m.b.t. de financieringscyclus	43
6	Tips voor het gebruik van het MAR	46
HOOFDSTUK 4. HET BOEKEN VAN EINDEJAARSVERRICHTINGEN EN DE AFSLUITING VAN HET BOEKJAAR		47
1	Inleiding.	48
2	Proef- en saldibalans als voorbereiding voor het opstellen van de eindbalans en de resultatenrekening	48
3	Eindejaarsverrichtingen	49
3.1	Eindejaarsverrichtingen met betrekking tot de operationele cyclus	50
3.1.1	Voorraden	50
3.1.2	Vorderingen	51
3.1.3	Overlopende rekeningen	51
3.2	Eindejaarstransacties met betrekking tot de investeringscyclus	53
3.3	Terug te vorderen of te betalen btw	55

4	Aangepaste saldibalans	56
5	Opstellen van de resultatenrekening	58
6	Resultaatverwerking	59
7	Afsluiting van de balansrekeningen en opstelling van de eindbalans	60
8	Het boekhoudproces samengevat	60
9	De toelichting bij de jaarrekening: een bondige bespreking	61
	HOOFDSTUK 5. TOEPASSING VAN HET BOEKHOUDPROCES	65
1	Inleiding	66
2	Gegevens over Trade Company	66
3	Verrichtingen tijdens het boekjaar van Trade Company	66
4	Opgaven m.b.t. alle stappen in het boekhoudproces	67
5	Oplossing van de opgaven	68
	DEEL II.	
	VERDERE VERDIEPING	
	HOOFDSTUK 6. ACCOUNTINGFLEXIBILITEIT	141
1	Inleiding	142
2	<i>Accrual accounting</i> is geen kasboekhouden	142
3	Economische realiteit en accountingflexibiliteit	143
4	Winstmanagement en het verband tussen de balans en de resultatenrekening.	144
5	Besluit	146

HOOFDSTUK 7. VOORRADEN	147
1 Inleiding.....	148
2 Situering van voorraden in de balans en het MAR	148
3 Voorraden, kostprijs van verkochte goederen en voorraadwijzigingen	150
3.1 Niet-permanente inventaris (periodieke inventaris).....	151
3.2 Permanente inventaris	153
3.3 Types van voorraden en rekeningen voor voorraadwijzigingen.....	154
4 Voorraadwaarderingsmethoden.....	154
4.1 Waarderingsbasis	155
4.2 Voorraadwaarderingsmethoden.....	160
4.2.1 Individueel identificeerbare prijs	160
4.2.2 FIFO	162
4.2.3 LIFO	165
4.2.4 Gewogen gemiddelde prijzen	165
4.2.5 Samenvattend overzicht	167
5 Besluit.....	168
HOOFDSTUK 8. DE WAARDERING VAN DE MATERIËLE VASTE ACTIVA	169
1 Inleiding.....	170
2 Situering van de materiële vaste activa in de balans en in het MAR	170
3 Waardering van materiële vaste activa	171
3.1 Aanschaffingsprijs	171
3.2 Vervaardigingsprijs	171
3.3 Inbrengwaarde	172
4 Materiële vaste activa met een beperkte levensduur	172
4.1 Begrip afschrijvingen	172
4.2 Boekhoudkundige verwerking van afschrijvingen.....	173
4.3 Afschrijvingsmethoden	173
4.3.1 Lineaire of constante afschrijvingen	174
4.3.2 Degressieve afschrijvingen.....	174
4.3.3 Progressieve methoden.....	176
4.3.4 Prestatiegebonden afschrijvingen	176

4.4	Realisatie van materiële vaste activa waarop werd afgeschreven	176
4.5	Aanvullende of niet-recurrente afschrijvingen	177
4.6	Terugneming van afschrijvingen	177
5	Materiële vaste activa met een onbeperkte levensduur	178
5.1	Waardeverminderingen	178
5.2	Terugneming van waardeverminderingen	178
6	Herwaardering van materiële vaste activa	179
6.1	Omschrijving en voorwaarden	179
6.2	Boekhoudkundige verwerking	179
7	Besluit	181
HOOFDSTUK 9. DE WAARDERING VAN IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		183
1	Inleiding	184
2	Situering van de immateriële vaste activa in de balans en in het MAR	184
3	Kosten van ontwikkeling	184
3.1	Omschrijving	184
3.2	Waardering	186
3.2.1	Initiële waardering	186
3.2.2	Afschrijvingen	187
3.2.3	Terugneming van afschrijvingen	188
3.2.4	Herwaardering	189
4	Concessies, octrooien, licenties, knowhow, merken en soortgelijke rechten	189
4.1	Omschrijving	189
4.2	Waardering	190
4.3	Waardering na aanschaffing of vervaardiging	191
4.3.1	Afschrijvingen en waardeverminderingen	191
4.3.2	Niet-recurrente afschrijvingen	191
4.3.3	Terugneming van afschrijvingen	192
4.3.4	Terugnemingen van waardeverminderingen	192
4.3.5	Herwaardering	192
5	Besluit	192

HOOFDSTUK 10. GEÏNTEGREERD VOORBEELD	193
1 Omschrijving	194
2 Oplossingen	197
2.1 Openingsbalans	197
2.2 Openen van het boekjaar in het journaal	200
2.3 Boeken van de transacties in het journaal	200
2.4 Boeken van eindejaarsverrichtingen volgens de huidige boekhoudkeuzes	202
2.5 Resultatenrekening en eindbalans volgens de huidige boekhoudkeuzes	206
2.6 Boeken van eindejaarsverrichtingen volgens de alternatieve boekhoudkeuzes	207
2.7 Resultatenrekening en eindbalans volgens de alternatieve boekhoudkeuzes	212
 BIJLAGEN	
Bijlage 1. Schema van de jaarrekening	217
Bijlage 2. Schema van de resultatenrekening	219
Bijlage 3. Minimumindeling van het Algemeen Rekeningenstelsel	221
Bijlage 4. Neerleggingsformulier: volledig model voor ondernemingen	233